

Přeplněná jednička, už moc místa na další stany nezbývalo, výška cca 5800 m

Úmrtí českého horolezce na Manaslu (8163 m)

Nehody v horách, 6. díl

Jan Trávníček

V této rubrice jste zvyklí číst o nehodách, které jsou popsány faktickou formou. To lze, pokud jsou všechny informace jasně známy či existují jasné důkazy a ukazatele, co se vůbec stalo. Při popisu nehody na osmitisícovce to však úplně tak lehce nejde. Výška dělá divy a u mnoha horolezců ovlivňuje nejen fyzickou zdatnost, ale i mentální schopnosti a paměť. Jak k tragické události došlo, vám přesně říci neumím, ale pokusím se popsat, co této situaci předcházelo a co následovalo.

Tento článek se mi nepíše úplně lehce, ale cítím potřebu se k tomu vyjádřit a hlavně se pokusit co neobjektivněji popsat situaci, ke které došlo během letošního podzimu na svazích osmé nejvyšší hory světa, a to hlavně kvůli tomu, aby k ní či jí podobné nedošlo znovu.

Co mne opravňuje psát tento článek?

Skutečnost, že na Manaslu jsem byl již po třetí a docela dobře to tam znám :-). Dále nějaké zkušenosti, které jsem načerpal nejen při mých výstupech na osmitisícovky. Taktéž jsme byli první a vlastně na začátku i jediní, u koho se shromažďovaly všechny známé informace, neboť my už byli po sestupu z kopce v BC, ale ostatní byli rozestří po kopci a šli buď nahoru, či postupně sestupovali. Zdrojem jsou výpovědi kluků bezprostředně po sestupu z kopce (chodili k nám na pokec, čaj a rum, jak postupně přicházeli do základního tábora, protože naše stany byly cestou), dále i vlastní prožitek, vysílačková a satelitní komunikace se členy expedice, jejich guidem a taktéž se záchranným týmem (z nepálských nám překládal Ongchhu Sherpa). Dále některé informace (bylo třeba fil-

Honza „Tráva“ Trávníček

Český horolezec, který mimo jiné vystoupil i na pět osmitisícových vrcholů. Prvním z nich byl v roce 2009 Gasherbrum I (8068 m), v roce 2011 následovala Manaslu (8163 m) a o rok později přibyla do jeho sbírky obávaná a velmi ceněná Annapurna (8091 m), na kterou vystoupil společně s Radkem Jarošem. V roce 2014 (opěr ve společnosti R. Jaroše) slavil další velký úspěch, když se mu jako pátému Čechovi podařilo vystoupit na „horu hor“ K2 (8611 m). Následující rok musel ukončit výstup na Manaslu v C4, když se podílel na záchranné akci dvou horolezců trpících výškovou nemocí. V roce 2016 úspěšně vystoupil na vrchol šesté nejvyšší hory planety Cho Oyu (8201 m). V posledních letech jezdí na expedice společně s životní partnerkou Miri Jirkovou.

nehody

Nejsme nijak zásadně nábožensky založení, nicméně čorten a prosba bohům hory o přízeň být musí

trovat) od Tej Bahadur Thapa – ředitele agentury, která druhé české expedici zajišťovala servis do základního tábora.

Jaký je důvod?

Předání informací odborné veřejnosti se snahou varovat před další podobnou situací. O výstupy na „osmy“ se pokouší čím dál tím více lezců a mnohdy u nich chybí základní zkušenosti, a to hlavně s vysokou nadmořskou výškou a s AHN (akutní horská nemoc).

Základní fakta

Na konci měsíce září jsme se pokoušeli s mojí přítelkyní Mirí Jirkovou o výstup na nepálské Manaslu. Tento kopec je mi důvěrně znám. Na jeho vrcholu jsem stanul

v roce 2011, v roce 2015 jsme s Mirí a dalšími (po záchranné akci) ukončili výstup v C4 ve výšce 7400 m. Letošní aklimatizace spojená s vynáškou probíhala bez komplikací a již jsme čekali jen na pár dní dobrého počasí. Když přišlo, tak jsme se letos společně posunuli o kus výš, do cca 7600 m. Zde jsme obraceli hlavně kvůli silnému větru.

Naši letošní expedici zajišťovala servisem do základního tábora naše ověřená agentura Utmost Adventure. Základní tábor jsme sdíleli s naším nepálským kamarádem Ongchhu Sherpou, který se pokoušel o výstup se svým klientem dalším Čechem Jirkou. Měli jsme dva velké solární panely a k nim i baterie. Při výstupu jsem měl dva satelitní telefony s náhradními bateriemi. Jeden Iridium, druhý Thuraya. Dále jsme byli přes vysílačky ve spojení s BC a také s naší druhou skupinkou a relace byly po hodině. Po minulých zkušenostech jsem skutečně nechtěl nic podcenit.

Podmínky na kopci byly letos složitější hlavně kvůli množství nezkušených, vrcholu chtivých vysokohorských turistů z celého světa, nejvíce však z Číny. Většina z nich neměla moc dobré technické a vlastně ani fyzické schopnosti, jež nahrazovali pomocí Šerpů a použitím podpurného kyslíku, který vám sníží nadmořskou výšku až o dva kilometry. Postupovali pohromadě a dokázali zablokovat cestu na několika těžších výlezech po fixech i na několik hodin, což v zóně smrti není úplně dobře.

Kromě nás byla v základním táboře i druhá česká expedice čítající dvanáct členů, kteří však byli rozděleni na několik skupinek, a tak se i na kopci pohybovali odděleně. Kromě dvou kluků z Plzně (ti

Cesta mezi prvním výškovým a druhým tábořem se dala poznat podle mravenečků

nakonec docházeli jen do prvního výškového tábora a pak již kopec opustili) jsme nikoho z nich neznali a seznámili se až v základním táboře, kdy přicházeli na kus řeči a nějakou tu radu.

C3

Po našem dopoledním sestupu z C4 do C3 (cca 6800 m) jsme přebalovali věci a chystali se k sestupu do C2, kde jsme přespávali. V C3 jsme potkali dva české kluky z druhé expedice s jejich nepálským průvodcem. Ten tvrdil, že byl dvakrát na vrcholu Manaslu, takže jeho zkušenosti se zdály velké. Bohužel to však byl omyl, jak jsme zjistili později. Až v základním táboře jsme se dozvěděli, že ve chvíli, kdy jsme v C3 klukům pře-

Ranní probuzení s výhledem, základní tábor v 4800 m

Mirí s těžkou mrchou na cestě do prvního výškového tábora, výška cca 5000 m

Trochu nám nasněžilo, naštěstí kousek stanu vyčuhoval

Vysokohorští turisté pod prvním výškovým táborem

dávali informace a pak se loučili s práním všeho dobrého, ležel R. v jejich stanu a odpočíval (už zde jako i v nižších táborech mu prý nebylo úplně dobře). Jejich nápad jít rovnou z C3 k vrcholu a zpátky mne slušně řečeno překvapil. Čas od času se to takhle chodí, ale zcela výjimečně bez použití kyslíku. Ten kluci měli (ale jen malé láhve pro záchranné účely a zůstal v C3). Nicméně se od nás dozvěděli přibližné časy výstupu, obtížnost a další podmínky na kopci. Varovali jsme je hlavně před nebezpečným sestupem z C4 do C3, který není technicky obtížný, ale když je člověk unaven, tak lze snadno udělat chybu, která je zde fatální. Upřímně jsem si myslel, že se kluci otočí ve „čtyřce“ a půjdou dolů.

Další časový harmonogram, jak si ho pamatuji:

- 28. 9. se setkáváme v C3 – kluci jdou večer k vrcholu, my sestupujeme do C2, kde spíme.
- 29. 9. docházíme odpoledne do BC (základní tábor), setkáváme se s kluky z Poličky, kteří se druhý den chystají vyrazit na kopec. Od nich se dozvídáme, že kluci byli po poledni na vrcholu (zprávu poslal do agentury či volal jejich guide).
- 29. 9. večer přichází první zpráva o pohřešovaném R. (dva kluci a guide sestoupili pozdě večer z vrcholu do C3, kde se setkali s dalším týmem, který měl vysílačku, a informovali základní tábor). Poličáci nám to přiběhli říci. Všichni doufáme, že se R. potkal a zůstal s Vojtou, který mezitím vystupoval do C4 a měl všechno vybavení – sestupující kluky potkal na cestě.

S Vojtou bohužel není spojení, neboť se pokouší hledat R. kousek nad C4. Později dostáváme zprávu, že hledání dopadlo negativně. Vojta se pokoušel hledat R. až do půlnoci a byl ve spojení s C3 přes vysílačky (relace 20.00 h a 22.00 h).

- 30. 9. brzo ráno (relace 7.00 h a 10.00 h) se snažíme spojit přes vysílačku s C3 a s C4. Je jasné, že situace je vážná, neboť R. je stále nezvěstný. Pokoušíme se zjistit, kde došlo k poslednímu kontaktu s ním, abychom dokázali předat informaci záchrannému týmu. Informace od českých kluků a od jejich guida, který komunikuje s Ongchuem a s jejich agenturou přes mobilní telefon, se však rozcházejí. Nakonec docházíme k přesvědčení, že se R. nachází pravděpodobně nedale-

ko vrcholu, což situaci komplikuje. Na kopci již zůstávají pouze čeští kluci, všechny komerční expedice i se svými podpůrnými týmy jsou již dole. Kluci však nejsou dostatečně aklimatizovaní a ani s sebou nemají kyslík, aby mohli nahoře jakkoliv pomoci. V základním táboře se připravuje tým Šerpů, kteří by večer vyrazili do C3. Mezitím dochází do základního tábora zbytek lidí. Cestou mezi C1 a C2 padá sérak a tým Šerpů odpoledne vyráží fixovat alternativní cestu.

- Záchranný tým vyráží v podvečer do C3 s plánem krátkého odpočinku tam. Následně chtějí pokračovat směrem k vrcholu. Kvůli špatnému počasí bohužel nemůže vystartovat vrtulník, který by jim zkrátil cestu do C3. (Výše se nedostane). V základním táboře fouká nárazový vítr a povolení ke startu je nyní složité získat (nedávno se na cestě z BC zřítíl vrtulník s devíti osobami na palubě). Ani večer se nedozvídáme nic nového. Vojta sestoupil z C4 do C3.
- 1. 10. záchranáři v noci docházejí do C3, odpočívají ve stanech u kluků. Ráno přilétá do BC vrtulníkem majitel agentury Mount Treks Nepal. Bohužel se horší předpověď a záchranáři další postup vyhodnocují jako rizikový a ukončují akci. Šance na R. přežít jsou v tento okamžik již téměř nulové. Do základního tábora postupně přicházejí během odpoledne všichni Češi, kteří byli v C2 a C3.
- 2.–3. 10. je snaha o start vrtulníku, ale bohužel počasí jej nedovoluje.
- Další dění již bylo čistě v kompetenci agentury.

Miri před slaněním ze seraku

nehody

Masa lidí (nejen Čiňanů) zahajuje výstup z C3, cca 6800 m

Nádherná osmitisícovka Manaslu ze základního tábora

Varovné signály a nedostatečná výbava:

- Neúměrně dlouhá doba postupu z C3 do C4 – běžně se tento úsek chodí 5 h, klukům trval téměř dvojnásobek času.
- Nutnost odpočinku v C4 (7400 m) – kde spali a odpočívali v cizích stanech – škoda že přišli nad ránem majitelé a „vyhnali je“. Kdyby se ta doba protáhla, již by neměli čas jít k vrcholu a snad by následoval bezpečný sestup do zázemí vlastních stanů v C3.
- Pozdní odchod k vrcholu z C4 – i když tento tábor nebyl vybaven vlastními stany a vařením, které by šly využít po sestupu z vrcholu.
- Žádné komunikační prostředky – kluci byli bez spojení vysílačkou (vybité baterie) a neměli satelitní telefon, jedině, co občas fungovalo, byl guidův nepálský telefon, kde zase měl nedostatek kreditu do té doby, než se ho podařilo na dálku dobít. Poté již byl funkční, překvapivě i se signálem.
- Agentura Mount Treks Nepal nezajistila zkušeného guida (což by až tak asi nevadilo, kdyby se kluci na jeho zdánlivě zkušenosti nespolehali), bohužel tedy došlo k tomu, že ani guidovi a ani spolulezcům se nepodařilo pomalejšího R. včas otočit (ať to již mělo být v C4 či při sestupu z vrcholu, kdy se potkali) a on tudíž zůstal na kopci sám.
- Agentura neměla ofoceny kartičky

pojistek, čímž nastala časová prodleva v reakci nepálského záchranného týmu (číslo pojistky jsem řešil přes satelitní telefon přímo do ČR), majitel agentury tedy složil hotovost jako depozit 30. 9. ráno.

- Agentura nezajistila (a ani kluci neměli) přímo ve svém základním táboře dostatek možností dobíjení telefonů a dalších věcí (komunikačním a organizačním centrem se poté stal náš základní tábor).

Jasně že některé body či moje povzdechnutí se mohou zdát zbytečné. Dřívě to přeci naši předchůdci a naše vzory taktéž neměli. Ale... Pokud s tím počítáte a ono to není, tak lze bez toho fungovat, ale pak to chce zase více zkušeností, které mohou třeba nahradit tu techniku.

Bohužel zde dle mého názoru došlo k propojení nezkušenosti kluků, kteří byli poprvé na osmě a ani se mezi sebou pořádně neznali, a nespolehlivé agentury. Neříkám, že kluci nejsou dobří horolezci (většina z nich je určitě lepší než moje sněhokřupková maličkost), nicméně zkušenosti s lezením na „osmy“ bez kyslíku a podpory Šerpů jim bohužel chyběly. Totéž se dá říci o agentuře, kterou si vybrali. Potažmo guide, který jim byl „přidělen“. Již jsem s nimi měl

nějakou zkušenost z roku 2015. Dokud není třeba něco řešit, tak se může jevit vše v pořádku. Holt za málo peněz málo muziky. Ale když jde potom o život, tak se „nějaký ty věci“ navíc, co vám agentura má zajistit, hodí.

Znovu opakuji, vždy jsem opakoval a opakovat budu:

Umění otočit včas je výsadou živých horolezců. Kopec je pořád jenom kopec a nějakou dobu tam ještě bude.

Zbytečné komplikace

Takto nelehká a nepřehledná situace se nedá řešit na dálku z České republiky. Jakákoliv záchranná akce musí vycházet z momentálních podmínek „na kopci“. Nelze radit, či dokonce rozhodovat od stolu. Dost nám působilo starost stálé volání od několika lidí (a to nemyslím rodiny, s těma kluci komunikovali), kteří si vlastně jen zjišťovali informace. Vybíjelo nám to telefony a zdržovalo od důležitějších činností.

Nicméně výkřiky a slova chvály po našem návratu ve smyslu „to jste skvělí, jak jste tam dělali tu záchranku“ jsou vlastně mimo mísu, neboť naše pomoc spočívala pouze v tom výše uvedeném... A seděli jsme v bezpečí základního tábora a neriskovali naše životy. Bohužel jeden život byl letos na Manaslu ztracen.

www.huraven.cz

BRUBECK
BODY GUARD

DRY

THERMO

ACTIVE WOOL

EXTREME MERINO

